

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-bivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivántató példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny felvetetik's pontosan és jutányosan közöltetik.

Folyó 2dik félévi (julus-decemberi) teljes számú példányokkalszolgálhat még a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Csillagker. hölgyi megtszintetése; erdélyi követválasztások; pár szó az ősiség-megszüntetésről (vége); a' nemzeti színház és a' hirlapok; Pest, Nógrád és Heves megyék közgyűlései; erdélyi ügyek; pestmegeyi gazd. főkegyesület közgyűlésének határideje; czáfolat a' Bp. Híradó 434d. számára; budapesti napló.)
 Amerika. (Az északi státusok hadserge Mexico ellen; Paredes és a' mexicói nép.)
 Portugália. (A' kormány intézkedése a' spanyol hadsergőzpontosítása ellen.)
 Spanyolország. (Ujabb mozgalmak lázadás-élesztésre; a' carlisták hangulata IXd. Pius pápa iránt.)
 Anglia. (Aug. 13dikai alsóházi ülés.)
 Franciaország. (A' kamrában általános miniszteri többség; az osztályok megalkotásánál miniszteri győzelem.)
 Dánia. (A' schleswig-holsteini öröklési kérdés.)
 Olaszország. (Lajos-Fülöp levele a' pápához.)
 Elegyhír.
 Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Ő. es. s. ap. kir. Főlsége az övezgy esászar-'s királyné, mint legfőbb védaszszonya a' főnemes csillagkeresztes rendnek, legujabbban többi közt: ő es k. fenségét Hildegard ausztriai főhercegnét, született baj. kir. hgasszonyt, Erzsébet Franciska Mária szinte ausztriai főgnót, Mathild haszsziai fő- és született hajor kir.-hgnót, Luiza Terézia született Bourbon hgasszonyt's lucaai örökös hercegnét, — továbbá gr. Althan Klementina született Pejacevich grófnót, gr. Althan Mária született Pejacevich grófnót, Amade Alexandra grófnót, Sophia főhgasz. udv. hölgyét, Bezerédy Everilda született Murray grófnót, Collalto Karolina grófné született Apponyi gr., Csáky Klára gr. született Roll a., Cziráky Luiza gr. szül. Dezasse gr.nót, Festetics Karolina grn. szül. Zichy gr.nót, Hoditz Mária Krisztina grn. szül. Niczky grófnót, Königsberg-Aulendorf Gizela grn. szül. Csáky grófnót, Kornis Anna grn. szül. Haller grn., Marczibányi Vincenzia szül. Motesiczky E., Péchy Zenaide grn. szül. Meskó bárónót, Stieber Mária hrn. szül. esőri Mecséry brnót, Waldstein-Wartenberg Terézia grn. szül. vázsonykői Zichy grnót, Zichy Irene grn. szül. Meskó brnót, Zichy Mária Anna Ottilia szül. Königsberg-Rothfels grnót, s' végre Zichy-Ferraris Frigyeske grn. szül. Bleszyska hölgyeket a' fennevezett rend tagjainá kinevezni méltóztatott.

Külföldömege részéről országgyűlési követekké választattak: Bethlen Farkas gróf és Elek Antal; Károly-Fejérvárbán: Székely László és Dániel Károly.

Folyó év's hó 3án id. Zeyk Dániel n. erd.kormánytanácsos és Liebald Gyula tanár jobb életre szenderültek. Béke poraikra.

Párszó az ősiség-megszüntetésről (Vége) III.
 Fentebbi törv. javaslatunkban lehető legrövidebben érintve van minden tekintet, mellyet a' kérdéses tárgy vele érintkezésben levő összes viszonyok figyelembe vételével kíván; azonban még is történhetnék, hogy olvasóink valamelyike előtt ez vagy amaz lényegtelennek látszanék. Ez kényszerít bennünket közelebb az egylegéségekre bocsátkoznunk. A' hiteles jóságösszeírás, mint a' rajta tartandó nyilvános árverés alapja, nemcsak a' mindenesetre rá betáblázandó résznek biztosítására, hanem arra is szükséges, sőt elkerülhetlen, hogy az ősiségi perek eldülése után — azon esetre, ha a' vádló győzött, a' jóság állapotát, mikép volt az árverés idejében, kitudni's ekkép a' vesztő fél igényeit a' javításokra nézve tisztába hozni lehessen. Ezen elővigyázat's gondoskodás mellett a' bíró később is bármikor láthatni fogja, mily állapotban találtatott a' jóság a' nyilvános árverés idejékor, mi végett ezen összeírás egyik példányát valamely biztos, hiteles helyen — legjobban egy ez alkalommal létesítendő telekkönyvbe, igtatva fentartani szükséges.

A' nyilvános árverés a' végett szükséges, hogy a' valódi eladási ár megtudathassék's a' hatóság felügyelés a' végett, hogy a' nyilvános árverés czélját: t. i. szabad verseny's ez által a' lehető legnagyobb vételár elérését magányos fondorkodások ne hiúsítsák meg; minélfogva az összeírás is törvényszéki ellenörködés alatt vitetik véghez. A' jóságot becsárán alul csak akkor szabadna eladni, ha az első árverésnél magasb ajánlatok nem találtatnának.

Miért szükséges pedig a' törvényhozásnak ama czél, t. i. a' lehető legnagyobb vételár elérése végett beavatkozni? azt később mutatjuk meg, midőn t. i. az ezen vételárból kifizetendő adósságokról fogunk szólni.

Hogy a' jóságot terhelő adósságok lefizetése után fenmaradó vételár-részt csak akkor kell valamely hitelintézetnél letenni, ha a' vevő kinyilatkoztatja, hogy nem maga akarja azt mint a' jóságra bejegyzett első betáblázási részt megtartani's évenkénti 5 száztólival az eladónál, az illető perek lefolyásai, kamatoztatni, következő okokból történik: először, mert az eladó ez által legnagyobb bizosságot's

lehető legmagasb kamatlábra kilátást nyer, miután a' jelzálogbanknak, noha semmi magányos nyereségre sem czélloz, már igazgatási költségei miatt is, a' kamatok jövedelmére némi igényt kell tartania, melly terhet vagy a' kölcsönadó vagy az elfogadó kénytelen viselni; holott az illetén hitelintézet közbejárulása nélkül mindkét részre nézve megakariható. Másodsor, mert egy ilyen alternatva következtében a' jóságra bármí igényt bírónak könnyebbé tétetik annak megvétele, miután kevesebb kész pénz kell fizetniök, mi ismét a' versenyzők számát szaporítja's magasb ártszerez a' jóságnak. Végre megkönnyíti a' vételt főleg azon felekre nézve, kik ama jóságra ősiségi igényekkel bírnak's kiknek annak megvásárlására nem szükség több pénzzel ellátva lenniök, mint mennyit készen kellene tartaniök, ha t. i. peröket tüstint megnyerték volna's a' jóságot nekik a' bíró ítelné oda. — Az 5 száztólival kamatláb ellenben a' dolgok helyzetét illetőleg legmegfelelőbb a' czélnak, miután mostani pénzviszonyaink mellett és még a' legközelebb 10, 15 esztendőre nézve is, a' legmagasb kamat fogna lenni az, mit valamely hitelintézet, vagy jóságvásárló első helyen fizetne — valamit ismét a' legcsekélyebb, mit az eladó, ki már inkább a' jövedelemkezelők sorábalép, kamatul tőkétére biztosan nyerhetne.

Végre azt állítjuk törvényjavaslatunkban, miszerint az eladott jóságból bejött pénzből a' rajta fekvő's a' jelen törvény kihirdetésétől számítva legfőbb 6 hónap alatt betáblázott világos adósságok lefizetendők.

Mi itt világos adósságok alatt nemcsak olyanokat értünk, mellyekről be van bizonyítva, hogy az illető hitelezőtől jogosan követeltetnek, hanem mellyek a' jóságot és nem annak utólsó birtokosa személyét oly módon terhelik, hogy azon esetben, ha a' jóság az ősiségi perben álló vádlónak azon pillanatban, midőn törvényjavaslatunk kihirdettnék, a' legutólsó bíróságu törvényszék által ítéltnék oda, a' győztes fél által szinte elismertessenek.

A' hathónapos határidő pedig illetően követelések betáblázására gyakorlati szükség, melly is egy részről azon körülményből származik, mivel Magyarországnak sok jogos's közbenközben hosszas idő óta fenálló adóssági követelések soha nem tábláztattak be; más részről meg onnan, mivel illetően betáblázásoknak Magyarországnak szükségké valamely közgyűlésen kell történniök vagy helybehagyatniök, ez pedig olykor csak több hónap után történhetik meg. Később betáblázott követelések egy a' törvényjavaslatunk értelmében eszközölt jóságeladás esetében csak az eladónak személyes adósságai gyanánt tekintendők's az illető hitelezőknék szabad legyenmagokat azok biztosítása végett az adósok javára kamatra tett vételári maradványra felül betáblázatni — de a' jóságot magát's annak jogszerű ősi tulajdonosát hasonló később betáblázott adósságok nem terhelhetik. A' hathónapos határidő azonban az addig be nem táblázott jogszerű hitelezők igényeinek megőrzésére is elegendő, miután kivülök's tán még inkább, mint ök, magok az adósok saját érdekekben fognak gondoskodni, hogy ilyen követelések a' határidő lefolyása előtt táblázatsanak be, miszerint ez által azon esetre, ha ősiségi perök ellenfélök részére ütne ki, ezen adósságok terhet magoktól el's győztes félre háritassák.

IV. Legutóbbi szakunkban említett korlátozás az ősi javak eladósításának egyike a' legfontosb's legszigorubb igazság parancsolta rendszabályoknak. Mégis némelylek olvasóink közül tán ezen szavainkban tulságos gondolkodást vélnének látni azon személyek jogai védsére, kik ősiségi igényeket követelnek vagy bírnak. Ezen aggodalom megszüntetése végett's mivel mi ezen korlátozást az ősi jóságra teendő adósságoknak mint az egész ősiséggel legbensőbbleg összekötött miségnek, sőt gyakorlati szempontból tekintve tulajdonképi lényegüül tartjuk az ősiségnek, ennélfogva kényszerítve érezzük magunkat ez alkalommal kisé közelebb taglalásába bocsátkozni ezen intézetnek.

Az ősiségi jog tudomás szerint abban áll, miszerint bizonyos kivételekkel (mik okszerű felvállásoknak — (rationalis fassio- nevezetnek) az ősi jóság eladó vagy zálogosítónak örökösei, annak halála után ugyanazt a' vétel vagy zálogpénz's az időközben tett javítások értékének lefizetése mellett ismét visszavehetik. Mindkét érintett öszszegből (t. i. vagy az örök-eladásból vagy a' zálogosításból) aztán először a' jóságterhelő adósságok tisztittatnak le's a' maradványt szabad rendelkezésül az igénynyert fél kapja. De ha ellenkező történik, hogy ugyanis azon törvényes adós-

ságok, miket az egykori jóságbirtokos akkor csinált, midőn még jóhiedelmü birtokosnak (bonae fidei possessornak) tekintetett, a' vételpénzt's hozzá még a' javítások értékét fölülhaladják, akkor a' lelépő birtokos nemcsak mitsem kap, hanem az új birtokosnak kell még a' hiányt is fedeznie, úgy hogy a' bonae fidei possessor hitelezőji, névszerint a' csőd-törvény behozatala óta divatozó szokás szerint mindenesetre biztosittatvák, mennyiben t. i. a' jelzálog értéke terjed. Láthatni ebből, miszerint ha valamely ősi jóság bonae fidei birtokosának sikerülne annak egész értékeig adósságot csinálni, az ősiségi jogok tényleg megsemmisülnek's az ősiség magától szünnék meg. De épen az ősiségben alapuló korlátoztatása a' nemesi javak szabad adásvévésének ugyszólván lehetelenné teszi azoknak teljes értéki fentartását, mi pedig, mint minden más árunál, egyedül a' szabad tulajdonijogtól föltételeztetik's miután ezenfelül Magyarországnak a' föld és telek értékre nézve évenként szökken, az ősiségi igények birtokosa a' vilás jóság visszavételénél mindinkább nagyobb értéket talál, mint az, mellyet részint az előbbi birtokosnak, részint pedig törvényes hitelezőinek fizetni tartozik. Ezekből kiviláglik, miszerint az ősiség's hiányos jelzáloghitel egymást kölcsönösen föltételezik's valamintez annak létesülését, úgy amaz ennek fenállását köszönheti. Kiviláglik továbbá, miszerint nekünk e' körülményre törvényjavaslatunkban tekintettel kellett lennünk, ha t. i. nem akarjuk ez által a' létező vagy fenálló ősiségi jogokat kismélni, mellyek felfogásunk szerint azon különbségből vonhatók le, *melly valamely szabad rendelkezésü jóság teljes értéke's azon öszszeg közt áll, mellyet valaki észszerűn ama jóságra fogna kölcsönözni mindaddig, míg az ősiség-korlatost adásvévés következtében ezen teljes érték valóvá nem képesül.* Ezen árkülönbség ezen fölemelt értéke minden ősi jóságnak azon főnyereség, mellyet az ország az ősiségmegszüntetésből reméllhet, mellyet azonban az igazságos törvényhozásnak kötelessége biztosítani csupan azok irányában, kik arra eddigelő fenállott törvények erejénél fogva igénynyel bírnak's ez csak az által történhet, ha gondoskodunk, hogy

1) az ősi jóságok ne az elérhetőleg legmagasb eladási ár alatt bocsáttassanak idegen kezekre's

2) a' törvényes birtokos pör végével az ősi jóság visszavételénél ne vegyen át nagyobb adósságot terhet, mint mennyit rá az előbbi birtokos az ősiség fenállása által korlátolt jelzáloghitelnél fölvehetett's mint melly adósság természetes határául azon körülményt vehetni, mellyben a' dolgot helyzete törvényjavaslatunk kihirdetésének idejében fogna találtatni.

Az első két feladatot úgy hiszszük a' javasolt nyilvános árverés által oldottuk meg; az utólsónak megoldására mulhatlan föltételül találtuk ama korlátozást az ősi javak eladósításának a' fenebbi törvény kihirdetése után, mert ha az általunk előterjesztett törvényjavaslat ama korlátozás nélkül fogadtatnék el, akkor az ősi javak mostani birtokosai ezeknek szabad eladás által fölemelt értéke következtében képesekké tétetnének birtokukat még tovább egész értékeig eladósítani (főleg ha már vevő is volna reá)'s az ősiségi igények tulajdonosai álnokul fosztatnának meg joguktól. Szintez történék, ha az ősi javak eladása törvényjavaslatunk értelmében ugyan, de nyilvános árverés nélkül engedtetnék meg; mert csak tilkos egyetértésre van szükség a' vevő és eladó közt, hogy a' vételpénz valódi fokon alul állittatván, ez az ősiségi jog javára biztosittassék, az árkülönbség tekintetében egyébiránt magányuton egyezkedjenek.

Értekezésünket ama megjegyzéssel fejezzük be, miszerint annak közretételével egyedül a' közvéleményt azon utra szándékoztunk figyelmeztetni, mellyen a' törvényhozás krízis veszélye nélkül's fenálló jogok kimelésével az ősiség üdvtelen tömkelegéből tüstint a' föld adásvévés szabályos állapotához juthat's kívánjuk, hogy törvényjavaslatunk képesebb főknék alkalmul szolgáljon ezen kérdésnek jobb's kimerítőbb taglalására's eredvénydus megoldására, különösen pedig ama szerencsés befolyás kiemelésére, mellyet annak elfogadása hitelgyünk're's rendes telekkönyvek behozására szükségképp gyakorolna. Minket ezen tárgyak megvitatása, miként csak hamar meggyőződünk, igen távol vezetett volna; s' miután már a' főtárgy meghányása majd tul vitt a' hirlapi cikk szokott határain, a' mellékcélok felvilágosítására más szótat vagy más alkalmat kell keresnünk. Ugyanezen okból némelylek tárgyunkkal látszólagos

összefüggésben levő kérdéseket, mint például a' majoratúsokét, nem is említettük, éppen azért, mert csak látszólag függenek azzal össze; s mi a' főkérdéstől távolabb, mint szükséges vala, eltérni nem akartunk. Ellenben miután hivatásbeli ügyeink előre láthatólag alig engedendik meg, ismételt védelmezésbe bocsátkoztunk itt nyilvánított nézetünknek, mindjárt előre feleltünk a' netalán felgördítendő ellenvetésekre s tán ez által némileg hosszadalmasakká is váltunk; szándokunk egyébiránt tán ez áron sem sikerült egészen; s előre készek vagyunk érdemlett és nem érdemlett roszalás-elfogadására. Csak egyre kérjük szívesen bírálóinkat: ne károztassanak addig, míg ez értekezést figyelmesen átolvaszták s vizsgálták, mert hízelnünk magunknak, miszerint annak figyelmes átolvasztánál nem egy ellenvetést előre mellőzöttnek találándnak.

A' nemzeti színház és a' magyar hírlapok.

Miután csaknem valamennyi hírlap megegyezni látszik abban, hogy a' nemzeti színház mostani főigazgatójának helyzetét minél kiálthatatlanabbá tegyék, kötelességünknek érezzük felszólalni, részint tiltakozólag, nehogy valaki ezen balszemű megrohanásokba az egész közönséget beléoldvadottnak vélje, részint hogy hírlapíróinkat, a' mennyiben buzgóságuk által tulragadtanak, működéseik kimaradhatlan eredményére figyelmeztessük.

Mindenek előtt egy dolog iránt kell eligazodnunk. Ha valaki azt mondja, hogy a' nyilvános pálya emberének késznek kell lenni mindennemű észrevételek meghallására, s viszont hogy a' közönség mindenik tagjának joga van, a' hírlapíródalomnak pedig kötelessége is, a' közügyek s azoknak kezelése fölött ellenőrködni, semmi szónok ellene; de ha valaki ezen ellenőrködéshez elégségesnek tartja az írói viselkedést, szabad játékot enged minden apró vagy rosz szenvedélynek, ha ezen ellenőrködésben úgy vél lehívásban eljárhatni, hogy a' közügyek kezelőit mindenlépten akadályozza, ha segítkezek nyújtása helyett saját választása emberének megállhatását lehetetlenné teszi, akkor mi ezen eljárás iránt nem vagyunk egy értelemben. A' vélemények egyben másban eltérők lehetnek ugyan; de az összes hírlapíródalomnak, ha rendeltetése szerint akar hatni, minden egyes ügy iránt eléggé felvilágosodottnak s erősnek kell lenni, hogy igazságos legyen.

Nézzünk egy kissé vissza. Nem régen mint állott a' dolog? A' hírlapok nagyobbára rózsafellegekben usztak, minden jól ment a' nemzeti színháznál, de e' nyájas fellegek egyszerre megdördültek s csapás következett, mely csaknem a' színházat is megrendítette s mi történt ekkor? A' hírlapok ostromozói lettek a' lelétett igazgatóknak s alig találtak, ki a' nem jól gondolkodott, de különben tevékeny igazgató érdemeit följegyezte volna. Az összes hírlapíródalom, ha jelleme nincs, elveszti hitelét.

S most hogyan áll a' színház a' hírlapok ellenében? Tagja egy olly családnak, mely mindenkor tisztán magyar volt, tiszteltebb férfaink egyike, gróf Ráday Gedeon nevezeték ki az ország által főigazgatóvá. S mit tesz e' főigazgató? Egy felől a' megrendült pénzbeli állapotok rendbehozásához lát. Tiszta kezei alatt lassankint megtelek a' pénztár s mind a' mellett, hogy a' színészek fizetése javittatik, jutalmak tétetnek fel, a' színház csinosbittatik, kiálja a' mostohább nyári szak költségeit.

Nézzük a' szellemi javításokat. A' tiszta kezelés lehetővé tette, hogy az eddiginél nagyobb jutalmazási ösztet tüzessék ki, a' drámairók jövedelmei fölemeltetnek, biztosabban meghatározottak, a' színművek megbíráására bizottságok neveztetnek ki.

A' színház belügyeinek elintézésére, az eddigi gyakorlat nyomán, a' legjelesebb színészekből rendező bizottság s törvényszék alkottatik.

S végre kerrté virul a' színház környéke, a' közönség kényelmére a' nézőhely belsejében újítások és javítások vétetnek munkába. A' közönség folyvást híven látogatja a' színházat, mi ugyan nem azt tanusítja, hogy mindennel meg van elégedve (mit kívánni is képtelenség volna), hanem azt, hogy, mindent egybe véve, a' színi előadásokban folyvást élvet s kedves időtöltést talál.

Ez a' nemzeti színház gróf Ráday Gedeon igazgatása alatt.

S mit olvasunk a' hírlapokban? csekély kivétellel, csupa siralmas dolgokat. Botrány-, ügytelenség-, ármány- és részrehajlással fordul fel a' színbírálat s mind ez nagyobbára a' főigazgató nevével hozatik összeköttetésbe. A' szízigazgató mitsem tesz s a' mit tesz, nem jó.

Igy áll körül-belül a' hírlapíródalom a' magyar színház ellenében.

Miért túrje gróf Ráday ezen méltatlan meghurcoltatást? Dicsőségért? Igen, de gyalázzal fizettetik. Hasznóért? Igen, de a' nemzeti színházról semmi hasznot nem huz, sőt igen hihető, hogy közvetve nem csekély kára van, kivevén, ha valaki az időt, saját dolgainak hátrátételét semmink akarja tekinteni. Kötelesség-érzetből? Igen, de azt

hallja minduntalan, hogy nem képes vagy nem akarja teljesíteni. Tehát tiszta, önzellen, meg nem rendíthető ügyesretetből, mely végre meg fogja hozni az érdemlett dicsőséget. Igen, ezt hisszük mi is! Bizonyosan ez az, mi őt eddig fentartotta sikamlós pályáján; de ennek is határa van. Apró, de folytonos feszegetések által fel lehet dálni az alapot, mellyen áll, ki lehet fásasztani a' legkitűrből leket.

S most nézzük a' közönséget. A' közönség gyéren van beavatva a' színlalak s egyéb színház körüli dolgok rejtelmibe, rendszerint mohón vagy legalább vizsgálatlanul beveszi a' hírlapok által tudtára adott botrányokat, ezeknek elibe függeszti saját adatait, azon hibákat, mellyeknek szem- s fültanuja volt s ezen adatok száma számszoroztatik azon rejtelmes (igen gyakran) semmisségek által, mellyeknek hitelt adni olly kész.

Az eredvény világos: egy független érzelmű, jó akaratú s értelmes igazgatónak kedvét szegvén, népszerűségét a' közönség előtt megrendítvén, állását lehetlenné tesszük, s üresen hagyjuk azon helyet, mellynek czélszerű betöltése a' legnehezebb feladatok egyike.

Akarjuk e' ezt? Ha igen, ugy nagy felelősséget vállalunk magunkra. Isméretes körülményeink tiltják e' könnyelműséget.

De hát semmi hiba sem történik a' színházi ügyek kezelésében? sőt hiba elég van: itt ott hanyagság, ügyellenesség, apró ármányok, mint ez színházaknál lenni szokott. De gondoljuk meg, hogy színházi életünk új, már ennél fogva is a' bírálói, rendezői, igazgatói képesség s tapintat rem lehet a' legkitűrből fokoz s ne követeljük azt, mi természetesen fejlődés szerint lehetetlen.

A' hibákat pedig rójuk meg olly hangon és szellemben, hogy az ügynek jó szolgálatot tegyünk, mi nem könnyű ugyan; de, tiszta s értelmes ügyesretet mellett, nem is lehetetlen. Ha megrovásainkat ügyesretet vezérlendi, nem leendünk folyvást igazságtalanok. S ha például a' légszusz roszzul ég, X nem tudja szerepét, Y ármánykodik, Z későn korán rekedt, ne fogjuk tüstint galléron az igazgatót, ne kívánjuk, hogy a' késedező színész saját országos kezeivel taszigálja ki a' színpadra.

Az igazgató, mint fölebb láttuk, megtette első kötelességét: elrendezte a' színház dolgait! Ha ebben van hiba, azt mondjuk meg az igazgatónak. Másik része tisztének a' főügyelés, hogy minden osztály eljárjon dolgában s ebben is segélyül lehetnek a' hírlapok. Ismertessük meg, hozzuk napfényre a' hibákat s az igazgató érteni fogja kötelességét s nem lesz neki nehéz életbehatólag intézkedni, ha a' hírlapoktól is gyámoltatunk. Ha például a' rendezők, szereplők, bírálók egyremásra roszzulárnak el dolgaikban, ezeket rójuk meg s ha tökéletesen haszonvehetlenek vagy éppen ártalmasakul mutatkoznak, ezeket tegyük népszerűtlenné, megállhatatlanná, de ne törekedjünk azzá tenni az igazgatót, kitől sem nem telik, sem nem kívánható, hogy mindennap vezér és közkatona legyen egyszersmind.

S végre gondoljunk ki magunknak egy új főigazgatót. Nem bizonyos, de igen alapos lehet az aggodalom, hogy biztos állásunkból kiveretünk. S ha kérdeni fogjuk magunktól, hogyan történt ez? a' felelet őseinktől jó: magunk alatt vágtuk a' fát. Mert kik intézték a' nemzeti színház dolgait? Magunk, mint színészek, mint bírálók, hírlapírók, az irodalom és színészet jobbai s az ország maga, mely igazgatót adott: mindnyájan magyarok. S ha bomlásig vittük az ügyet, nem nyomoru és megszégyenítő sáfárkodás e' ez?

Röviden összevonva véleményünk az, hogy el kell választani a' szerepeket, nem róni fel vétkül a' színház igazgatónak, a' mit például vagy egyes szereplő vagy rendező vétett, nem mintha jogunk nem volna így tenni a' megrovásokat, hanem mivel így az ügynek ártanánk, mivel kimélettel tartozunk egy olly igazgató iránt, ki ellen a' fődolgokban nem lehet kifogásunk, kit ha elkeserítünk, vagy népszerűségéből kifogatunk, kevésbbé sőt éppen nem lesz képes még azt is létesíteni, mit a' színház igazgatására nézve jót és bevehetőt tanácsoltunk.

Nézetünk továbbá az, hogy egyes hírlapok vétkezhetnek ugyan: tetemes kártétel nélkül; de az összes magyar hírlapíródalomnak nem szabad káros befolyással lenni nemzeti ügyeinkre nézve. Az összes magyar hírlapíródalom mindig felelős azon állapotért, mellyet befolyása erejével felfogatott vagy előidézett. Nálunk még kevésbbé lehet nemzeti ügyeinket jó szerencsére, a' nagy közönség értelmi s érzelmi fejlettségére s jó tapintatára bízunk. Az összes magyar hírlapíródalomnak lelkiismeretesen, ovatosan kell dolgában eljárni, midőn egyes ember vagy egész testület megrovására dolgozik s igen szigorun számot vetni azon kilátás iránt, melly a' felfogatni szándéklott állapot láthatárán tul mutatkozik.

Ohajjuk, hogy e' nyilatkozatunk jó néven fogadtassék; nem vitatkozni akartunk, csak figyelmeztetni, s kövételünk csak nézetünk helyessége s okaink erejéig terjed. Mi nem a' hírlapok ellenőrködési jogát támadtuk meg,

csak az eljárás hibákat rójuk fel s azon figyelmeztetéssel rekeszljük be nyilatkozatunkat, hogy hírlapoknak nemcsak a' színház s közönség irányában kell ellenőrséget gyakorolni, hanem egymás irányában is, s ezen ellenőrködés a' hírlapíródalom hitele érdekében leginkább azon lapokat illeti, — mellyeket függetleneknek ohajtunk tartatni. — Bajza József, gr. Batthiány Kázmér, Fáy András, Kossuth Lajos, Tóth Lőrincz, Vörösmarty Mihály, P. H.

Pestmegyének folyó évi harmadik évnegyedes közgyűlése aug. 25-én nyitott meg főispánhelyettes ó nagysága elnöklete alatt; a' terem zsufolásig volt tömve, pedig nem értelmetlen tömeg által, melly utasítások s betanítások által szokott másutt illy alkalmakkor szerepelni, hanem dologhoz értő, a' közügyek iránt érdek és szeretettel viseltető mivel hallgatósággal, melly habár a' tanácskozások az ellenrész eltérő okoskodási miatt délutáni 4 órai huzódtak is, folyvást tanuló és résztvevő volt jelen. Pestmegyének évnegyedes közgyűlései hasonlítanak egy kis országgyűléshez; itt a' centralis intelligencia s a' távol vidékekből összeseregülő fiatalok jelennek meg; az ilyenkor hallott beszédek akár tartalmokat, akár pedig modorukat tekintve nem ritkán becsületére válnának bármely civilizált polgárzatnak; logikai következőség s mély kombinációk, mellyek a' vitaközásokon átfolyanak, Pestmegye több szónokait annyira fölülbelyik vádakon, a' mellyek újabb időkben ellenők több ízben felhozattak, hogy tán éppen az vétné a' derék rendek ellen legérzékenyebben, ki őket ez oldalról mentegetni akarná.

Elnök ó nsga rövid megnyitó-beszédeben felhívá a' rendeket a' szönyegre hozandó tárgyak komoly és férfias vitálására, megemlítvén azon szilárd mérsékletet, melly Pestmegye rendit tanácskozásai közben eddig mindig ollyjól jellemzé; egyuttal megemlékezett ó nsga a' hallgatóságról is, mellyet figyelmes magaviseletre nem azért szólított fel, mintha ez az auditorium tisztas tömegű szükségessé tenné, hanem hogy kitessék, miként ó nsga gondoskodása ó rájuk is kiterjedt. Bevett szokásnak hódolva először is a' kisgyűlések jegyzőkönyvei hitelesítették. Ezek közt kiemelendő a' nm. helytartó tanácsnak azon intézvénye, mellyben Pestmegye részéről tartozásban maradt 186 ezer fr. adóösszeg érintetik, s némileg a' megye hanyagsága is megrovatik. Ezen intézvény egy kis vitát támasztott, előadott a' rendek részéről a' kisgyűlési jegyzőkönyv nyomán, miként e' megye adózóinak 84,210 frtra menő évi adótartozásból már 70 s néhány ezer forint letisztázva van. Igaz ugyan, hogy a' tisztviselői kar ezen adóbehajtással mindig elég ovatosan szokott bánni, a' szegény adózó néppel, melly nagy részben éppen azért szegény, mert vállaira nehezítették az állam legtöbb terheit, s e' miatt az adószedés inkább az év második felében szüret és aratás után szokott gyakoroltatni, midőn a' jobbágnak kiadott forintja sem esik olly érzékenyen, mint néha tavaszkor egy pár garas. Feltűnő még ezen intézvény azért is, mert Pestmegye 18 év óta rendszeren átszolgáltatá adótartozását mindig; ezen féltévi elmaradása tehát — ha mégis elmaradásnak mondható — kiméletet érdemle; egyébként ennek is megvan maga oka, melly egy szónok véleménye szerint abban rejlik, hogy a' közadózást illető irományok, felterjesztések után csak 5-6 év múlva vizsgáltatnak meg; mi ha rögtön, vagy legalább összefüggőleg teljesítenék, akkor nemcsak tartozásban nem maradna Pestmegye adózó közönsége, sőt követelni valója is maradna.

Az ellenrész egyik tagja nem állhatá meg, hogy e' tárgyban alázatos észrevételét elő ne terjeszse s mivel a' sófuarozás nem elégséges a' jobbágy jövedelme szaporítására, tehát az előfogatásról jó lenne intézkedni. Észrevétele azonban elhangzott, kivált miután elnök ó olga kijelenté: miként az előfogatási ügy küldöttségére van bízva, melly megyei és városi megbizottakból áll, mellynek tiszte a' bonyodalmas, de még is érdekes kérdést mielőbb tisztába hozni.

Ny. P. másodalispán a' mult közgyűlés által felhatalmazva, miszerint az általa javasolt rabdolgoztató terem elkészítése s nagyobbitásá 2000 pfrtot fordítahat; alispán ur ezen teremátalakítást sokott gyors erélyességével végzevén jelentést adott: mikép a' 2000 pftból 400 pft megmaradt, mit ó azonban előre is bizván a' rendek szíves megegyezésében, a' börtönök javítására fordított. Ezen intézkedést a' rendek közhelyesséssel fogadták; mennyire azonban a' megyei terem elrendezése is szóba hozatott, egy t. bíró némi éles kitéréseket használt. Közönségesen el van ismérve, mikép a' terem mostani állapota czélszerűtlen, de rajta segíteni most, midőn a' közérőt annyi szükségessé dolgoz igényli, sem czélszerű, sem tanácsos. A' patlogó táblabíró ur különösen megemlíté: mikép a' jegyzők a' főasztal jobb részén ülven, ez által a' terem hátulso részén állók vagy ülőknel olvasásukkor nem hallatnak, kívánná tehát, hogy a' jegyzők ülésére nézve az előbbi elosztás újittatnék meg, vagyis a' középvonal mellett foglaljanak helyet; azonban a'

kivánat létesíthetlenné mondatott. Táblabíró ur nem hallgatható el szívének még azon ohajtását sem, mikép a fiatal tisztelet. jegyzők igen helyesen cselekednének, ha a körtük álló ósz táblabíráknak székeikkel szolgálnának; s ez — ha így ohajtólag mondatott volna, úgy hiszszük az illető jegyzők részéről sem neheztelték; de táblabíró ur ezt követel, vagy legalább indítványozá, hogy javaslatát a többség fogadja el, mi természetesen nem adatott meg; nem azért, mintha P. megyében öregekre szükség nem lenne, kivált miután itt is tudva van, hogy in senibus consilium; hanem mivel tapasztaljuk, hogy az egyébként igen érdemes öreg t. urak itt jobbra közönség. hallgatnak s ha például egyik vagy másik tiszteletbeli jegyzőre rögtön lenne szükség, ez esetben igen szeretnék az érdemes t. bírákat látni zavarjokban. Ez alkalommal teljes örömmel lehet hallani alispán urak őszinte nyilatkozataiból, miként Pest megye tiszteletbeli jegyzői közt oly egyedek találtak képezettség, értelem és szorgalomra, kik Magyarország bármelyik megyéjében mint főjegyzők is alkalmazhatók; minek igazságáról a gyűlés harmadik napja csakugyan kézzelfoghatólag győzetének meg még az óvilági táblabírák is, ha még t. i. ilyenek léteznének. Azért csak széket nekik, ha kitélik kettőt is! — S mivel már székeknél vagyunk, bátorkodunk igen szerényen és alázatosan kérdeni: nem volna e jó, ha a hírlapok képviselői is hasonlóan ülés helyét méltatnának, mit a korábban megjelenők, mint azon hely irányában profánusok ne foglalhassanak el? Higye meg a nemes vármegye, kiegészítettebb közlésekkel szolgálnának, sőt még beszélne is némelyek, kik t. i. ahhoz értenek. Ennyiből áll az egész.

A váci járás főszolgabírójának jelentése komoly redőket vont a férfias homlokokra, mert ismét inség és szerencsétlenségről kelle hallani a közgyűlésnek, mit azonban — mint nem közgyűlés — már régen hallott; Vác püspöki város a lefolyt július hóban kétszer szenvedte tüzvész alatt s veszteségének egész összege hivatalosan 38,338 p. ftra tétetik, mely számot a valóság legalább is kétszereszi; a kárvallottak fölségállásokra tett adakozások mintegy öt ezerre mehetnek, de quid hoc pro tanta calamitate! a szerencsétlenség tehát, hogy a közel bekövetkező tölre magukat némileg összeszedhessék, az idejé adó elengedéseért folyamodnak; mely könyörgésük sikerítésében az ember szerető megye nem fog megfelejkezni a szükséges intézkedésekről.

Itt egy kis pihenés használtott, mire — az azonnal bekövetkezett harcnak szüksége is volt. Olvastattott a cs. kir. főhercegsége Nádor ő felségének levele, melyet válaszképen intézett a rendek mult közgyűléséből kelt azon feliratra, melyben a nemes megye elismerő köszönetét fejezi ki ő felségének, hogy tiszteletben tartva s tartatva a törvényeket, a főispán-helyettes-kinevezésben megtartá az ősi szokást és formát; különösen pedig, hogy e megye főispáni helytartójává oly férfit méltóztatott kinevezni, ki a rendek teljes bizalmát bírja. Ő felsége ezen örömmelnyilatkozatra hasonló szívességgel válaszol; de a felirat azon részére, melyben Pest megye rendei elégtelenségeket, sőt aggodalmokat fejezik ki az új rendszer ellen, mely törvényen kívül állítottatott fel, ő felsége megjegyzi: mikép e pontban a rendek véleményében nem osztozhatik; minthogy ő felsége ezen kormányi intézkedésben semmi olyast nem lát, mi ellen mint törvénysértő ellen jogos kifogást lehetne tenni. A végrehajtók o r m á n y a z a d m i n i s z t r a t o r o k k a l nem célzott egyébre, mint arra, hogy az országgyűlések hosszú sorozatban felhozott azon panaszokat szüntesse meg, melyek onnan keletkezének, hogy a főispánok többnyire távol laktak meggyőjőktől s oda csak gyéren, tisztujítás vagy beiktatási alkalmakkor jelentek meg; mi ezután nem leend, mert a helyettesek utasításának egyik sine qua non-ja az, hogy folyvást a megye keblében lakjanak. — E levélre indítványoztatott, hogy annak azon részei, melyekben a rendek kijelentései viszonzottnak, szíves tudomásul fogadtassanak; azon részére néve pedig, melyben az adminisztratori rendszer helyesnek állítatik, a rendek ki fogják jelenteni: hogy ez iránt előbbi nézeteik s határozataik mellett maradnak.

Szembe ülőnek találták a levél különösen azon hivatkozását, hol az országgyűlési panaszok érintetnek; hiszen — ha e panaszokról országgyűlésen kívül is rendelkezhetni, akkor a kormánynak igen tág mező nyilik hasonló intézkedésekre. Vajjon minő tárgy ellen mondatott el országgyűlésen több panasz, mint épen az uriszekek célszerűtlensége s általott visszazalések ellen s a kormánynak még sem jutott eszébe mind ez időig önakarata s erejéből eltörölni azokat, vagy általa kinevezett egyedek vezetése s igazgatása alá rendelni? Az ellenrész hivatkozott a d e c r e t a l e u r a m e n t u m r a, mely törvényben van s minthogy az adminisztrátorok beiktatásukkor ezt teszik le, nem látják által: miért lennének törvényküliek. Az ellenzék igen különöst lát abban, hogy az adminisztrátorokat védő párt épen

a theresianum felé decretumra hivatkozik. Avagy hol van az megírva, hogy az ország az eddigi főisp. hitformával meg van elégedve, vagy azt elfogadta? nem csalhatlan taktika a Mária Theresia időkorára hivatkozni, midőn a földhez tapadt nép emeltetett oda, hova őt az emberiség maga hitta meg; holott ma e téren is épen azon párttal kell — mint ellenzövel találkozni, mely oly hangosan hivatkozik Mária Theresia korára. Egy t. bíró, hajdan Pest megyének követe, kiszorolván minden valamire való argumentumból, felhozá, miként ő 1843an olvasá a P. H. hogy az administrator bizonyos megyében megdicsértetik, minthogy az sedriákon buzgón elnökölt, mivel pedig az akkori szerkesztő ma ellenkező véleményben van, azt gondolja: hogy e tárgybéli meggyőződése változott. A felhívott táblabíró csudálkozott azon, hogy becses személye s irata a conservatívek előtt oly hathatós okkultónak tartatik, hogy abból még az administratorok törvényessége bizonyítására is puskázhatni; előadá, miként ő — először mint távol levő, de másodsor mint sok dologgal elfoglalt szerk. is minden levél bonczolgatására ép oly kevés idővel bírt, mint bizonyos csódhirdetések javítgatására; egyébiránt pedig kérdezi: ki vádolthatik inkább változás miatt: az c, ki a vélemény-nyilatkozásnak szabad tért nyitott, vagy ki e megye által viszszahivatott. E megjegyzés huzamos vitát támasztott, melynek főisp. helyettes véget szakítandólag előadá: mikép P. F. ur a kérdést oly tőrre vitte, hol a rendek csak ezután akarnak megjelenni; egyébként kimerítve látván a tárgyat megegyezéssel kimondá a határozatot, miszerint a nádori levél azon részére, melyben az új rendszer helyeseltetik, a rendek kijelentik ujjolag is, hogy e tekintetben eddigi nézeteik mellett maradnak; a többire néve pedig azt szíves tudomásul fogadják. Következett a szabócsi levél, miről jövő számunkban. — K. P.

Nógrádmegye jelen évnegyedi közgyűlést aug. 24én kezdé. Első közgyűlés ez tisztválasztás óta — a néhány héttel ezelőtt kisé felosigazott kedélyek már higgadtabbak, mit leginkább az egyébkör tömött nagy termünk feltűnő üressége tanusita. Hinnünk azonban szabad s remélljük is, hogy nem a tisztválasztásnak talán sokakra nézve elégtellenül történt kimenetele, hanem a mezei gazdálkodás s az idejé mostoha időjárásnak némi szorgalom s takarékoság általi helyrehozatala vonta el a Rk legnagyobb részét a zöld asztaltul, mit azonban kárhoztatnunk legkevésbbé sem lehet, mert mint a közállomány boldogságát sok tekintetből közvetve meggyenk és ez által az országos törvényhozástól remélhetjük, úgy állományunk boldogságának legfőbb tényezőjét a mezei gazdálkodásban hiszszük alapulni, mi nélkül nép és így állomány nem létezhetik. —

Főispáni helyettesünk rövid beszéddel nyitván meg a gyűlést az utóbb tartott kisgyűlési jegyzőkönyv hitelesített, ez azonban szó nélkül nem hagyatott, nevezetesen K. F. bíró a helyt. tanács azon intézvényének következtében hozott végzésre, miszerint legfelsőbb helyről parancs értelmében a megyének tudtul adatik azon határozat, hogy takarékpénztárak létesítése csak ottan hagyatik helyben, hol a tőke legalább 30 ezer pftot teszen s egy részvény ára 100 pfrtra terjed, s ennél fogva felszólítja a megyét, hogy a losonci takarékpénztárnak e részbeni mivoltáról jelentést terjesszen föl; határozatott: a losonci járásbeli főbíró az igazgatósággal közölve az intézvény értelmét, eről jelentést terjessze a megyéhez; az említett bíró azt jegyezvén meg; hogy a végzésben a megyének e részben a törvény szabályai közötti intézkedése nyiltan említették meg — mi el is fogadtatván, a végzés megváltoztatott. Nagy vitára nyujtott alkalmat a hitótanácsnak egy másik intézvénye is, melyben a váci püspöki uradalomnak (melynek jelenleg a m. k. kamra birtokosa) folyamodványa következtében, e megyének még mult évben Verőcze helységig új utasítás végeztetvén, annak egy körülbelül 70 holdnyi püspöki erdőn kellene keresztül vezetetni, elültetését kéri, a hitótanács a dolog mintlétről tudósítást sürget. Az utkihasítást egy szónok sem ellenzé s leginkább viaskodott mellette H. K. bíró, ki a hegyi vidékeken lakó s leginkább üveg-és vasfuvarozásból élő adózó nép segedelmére s fuvarozásának könnyebbítésére az utat kihasítatni kívánta, melynek elkészültével meg lennének mentve a váci uradalom vámos útjától, mely nem ritkán a fuvarosok marhájinak vagy kidőlésért, vagy végképi megrontását eszközi — hozzászatolván azt is, miszerint a vasutitársaság még mult évben az utelkészítés tárgyában hozott végzésünk következtében Verőczén állomást is igért Nógrád kényelmére állítatni, azt bizonytal a gőzhajó-társaság, mely a vaspályának örök versenyesé leend, sem fogja állomás nélkül hagyni s így Nógrádnak mintegy kereskedési pontjává válandik ez út által Verőcze helysége, némelyek mindazáltal, kik szinte az utkihasítást pártolák, oda nyilatkoztak, hogy az ut ne vétessék az erdőn által, de csekély eltéréssel oly helyen létesíttessék, hogy az urada-

lom semmi kárt ne szenvedjen — illy hely azonban Pest megyébe szögellik s eziránt Pest megye lenne felszólítandó; miután azonban Pest megye az utak ros karbani tartásáról, annál inkább újabb készítésébeni késkedéséről ismeretes, az nem fogadtatott el, s végzésben az első alispán a vasuti társaság igazgatóságához utasított az iránt, hogy tudósítást eszközöljön a felett: vajjon az újabb igazgatóság megerősítendi e előbbi ígérletét s ha igen — az út késedelem nélkül készíttessék el.

Később a szabócsi ismeretes levél, melyben a megyéket a főispáni helyetteseknek törvényszékekeni elnökösködéséről elültetésára szólítá, vétetett föl. E levél tárgyában K. F. táblabíró emelt szót, ki is oda nyilatkozott, miszerint e tárgybani már régóta végzésünk levén a tiszt kart oda kívánja utasítatni, hogy mindaddig, míg országgyűlési követeink utasítása választványilag lesz kidolgozandó, magát a megyének e tárgybani intézkedéséhez alkalmazza — akkor az utasítások közé soroztatandván — ez ellen nagy éljen kiáltások közt senki nem nyilatkozott — végre a főispáni helyettes, miután az indítvány közakarattal elfogadtatott, végzésül mondá ki, hozzá adván, miszerint neki, kit e tárgy leginkább érdekel, fölszólalnia kellene; mivel azonban senki nem nyilatkozik, ő is e tárgybani szó-lása iránti jogát akkorra tartja fen, midőn a választvány ez iránti utasítást kidolgozván ez tárgyalatni fog.

Más napon K. F. bíró felhozván a kormányhoz azon törvénybe ütköző teltét, miszerint legutóbbi országgyűlés alatt azelőtt Erdélyhez tartozó négy thatóság törvényleg Magyarországhoz visszacsatoltatván a jelen erdélyi országgyűlésre meghivatott, ő felségéhez felirást indítványozott, melyben az hódolattal figyelemzessék az 1836ki törvényre — mi csekély ellenvetések után el is fogadtatott. R. L.

Hevesmegye évnegyedes közgyűlése aug. hó 17én kezdé főispán helyettesi elnöklet alatt. Megnyitó beszéd után első alispán szólalt fel, előadva: mikép a mult közgyűlés óta tartott kisgyűlések jegyzőkönyvei ezuttal időrovidség miatt a rendek elibe nem hozhatnának, kénytelen levén azok hitelesítését jövő közgyűlésre halasztani. Majd az alispáni szokásos jelentés részleteire tért szónok kimutatva: mikép a mostoha időjárás leginkább a szegény adózó nép irányában elviselhetlenné kezd lenni; itt találja előterjesztő annak is egy okát, hogy e megye adózája 160 ezer p. f. t. megatad adó tartozásban vannak. E körülményt alispán ur fontosabbnak tartja, sem hogy azon csak úgy könnyedén át lehetne hajtani; itt a népről van szó, mely az országos sulyegyent fentartja, mivel pedig vállal roskadozni kezdenek a szokatlan teher alatt, segítni kell rajta már csak azért is, nehogy a sulygyen — mely nagyszerű bajoknak lenne szülője, — megzavarlassék; nemkülönben az urbéri telkeken lakó nemesség szemmel látható szegénység s nélkülözésben szenved, azért az adózásra néve, nehogy rögtön roskadásuk eszközöltessék, egyezkedés lön szükséges, mit a tiszt ügyészszel meg is tettek. Előadá még alispán ur, miként a folyó esztendő Hevesmegyére azon szerencséjü, mely a Tisza hátán gőzhajót üdvözölhete; a Tiszaszá-bályozás élen álló Széchenyi István gróf elfogadtatása teljesen megfelel a rendek akarata s a nagy férfit iránti hajlamának; e pontnál azonban előterjesztő alispán ur nem hagyhatja említetlenül, mikép az, hogy Pannónia gőzös a kacsaringós Tiszán Hevesmegye határai közt akadály s minden fentartóztatás nélkül haladhatott, kizárólag szolgabíró Okolicsányi Gusztáv érdeme, kinek is az egybegyűlt rendek ez erélyességeért a bizalom s helyesítés legszebb kijelentésivel zajos éljenekkel adóztak. Mivel tovább az igazság minél gyorsabb kiszolgáltatása szívükön fekvődvén a rendeknek, e közgyűlésre egyszersmind a törvényszéki elnökök és közbírák választását tüzték ki, felszólítá a rendeket a választás végzésére. Főispán helyettes ezen alispáni jelentésre vonatkozólag megjegyze, mikép kívánna: ha annak minden pontja különválasztva vétetnék a rendek által tanácskozás alá; egyébiránt az utólsónak, hol t. i. a törvényszéki tagok választása sürgettetik, kihagyatását ohajtáná, vagy — mielőtt az tárgyalatnék, kívánja: hogy az ez érdemben leérkezett nm. hitótanács intézvénye olvas-tassék fel, mint melyben ezen választás iránt felvilágosító értesítés kívántatik. A rendek meggyőződve arról, hogy a törvényszékek tagjai választásával semmi törvényelleniséget nem követnek el s hogy azok választásába befoly a helyettes is, mint a kormány képviselője, ezenföül a rendeknek joguk is van saját ügyeik megbíralására önkeblükből s hatósági hatalmokkal nevezni ki a bíróságot, a választást elrendelék; mely határozatok igazolására ő felségéhez felirattal járulnak.

Itt következett egy kis intermezzo, mely Hevesmegye néhány egyedeinek nem a legkiünőbb dicsőséget szerzi meg. Az olvasók előtt tudva van a júliusi parádi esemény, mely — legkiméletesb szavat használva — betyárságnak mondható: mihelyt ez a megyei hatóság tudomására jött, kisgyűléséből azonnal a hely színére nyomozó

küldöttséget rendelt. E' gyűlésen azonban nemcsak azt tudtuk meg, hogy a' nyomozó küldöttség a' hely színén meg nem jelent, hanem azt is, hogy megjelenni nem akar. Igaz! hogy a' felhozott okok egyike méltánylást érdemel, miszerint nem kell hasonló küldöttségek által az a' nélkül is nyomorgó parasztot még inkább nyomni, mert a' küldöttség számára kirendelendő előfogatok csakugyan a' parasztra rovatnak; azonban kár az illetőknek önzési büneiket illy világosan megvallani; vagy ugy hátraestünk é az emberszeretet és közérdek részrehajlatlan pártolásában, hogy néhány órai utat sem bírnak (ha nem akarunk) saját erszényünk-ből megtenni? No de ha így volna is: az már mégis valami, midőn némely urak magok így megjelenni nem akarván azon erőködnek, hogy mások se jelenhessenek meg. Részünkrol nem tudjuk: minő fogalmok lehet ezen uraknak akár az emberség, akár a' civilisatio, akár pedig a' törvényesség-ről? Hiszen Parádón némely tekintetes urak olly botrányt követének el, mi egy hortobágyi betanult csikóson is tultesz, elriaszták a' finomabb érzésű vendégeket, rosz hírbe ejték a' hiszékeny világ előtt a' megyét; és — oh csuda! még az alkalmat is eltasztják, melyet használva tanusithatnák az igazság széke előtt, hogy a' botrány ugyan hevesiek által követtetett el, de igazság is hevesiek által szolgáltatott. A' derék alispán ur, kit a' megyének nemcsak anyagi, de szelmi üdvé is érdekel, erőteljes szónoklattal ügykezett az elfogultakat az igazság ösvényére téríteni, mint mellyen egyedül lehetséges Parád jó hírét helyrehozni; nem használta, ok elégnék tarták, ha a' szolgabíró és eskütt végzi a' nyomozást, a' küldöttség ugy is csak ezek hitelességét vonná kérdésbe; a' többség úgy akarta 's kimondatott a' határozat, miszerint t. i. a' parádi botrányok megvizsgálására nem küldöttség, miként a' kisgyűlés végzé, hanem szolgabíró és eskütt menend ki, miként a' közgyűlés akarja. Legyen a' ti hitetek szerint, de a' nemes megye hitele valóban gyorsabb eljárást igényle.

A' leiratok közül kiemelendőnek tartjuk azt, melly az egri érseki és káptalani urodalom vérbírósgát illeti. Egy városi polgárt a' megyei tisztí ügyész bünperbe fogott; ezt, mint nememest az urodalom az ő forumához tartozónak állítván, felirt; e' kérdésben érkezett egy leirat, melly a' dolgot a' káptalan részire dönti el. A' rendek nem látván a' leiratban semmi ollyan motívumot, mellynek erejénél fogva a' per csakugyan át lenne az úriszékhez helyezendő, eljárásuk mellett maradtak 's a' leiratot félre teszik, alázatos felirathat tudósítván erről és okaikról a' nm. kancellariát. Azon leirat azonban, melly a' karloviczi metropolitának törvény és nemzetiség-ellenes páslori körlevele megsemmítését 's egyszerűs mind a' g. n. e. hitűek áttérését némi észrevételekkel kísérelve tárgyalja, egyszerűleg tudomásul vétetett.

Erdélyi ügyek. Háromszék követutasításai közt megemlítendőek még következők: Kolos városnak azon indítványát, hogy a' követi számára az országos-pénztárból mult országgyűlésen kiadott összeg visszafizetésére ne szoríthatassék, szavazatukkal a' háromszéki képviselők támogatassák, K. Vásárhelynek a' kir. városok sorába kért emeltetését ellenezék, nem lehetvén a' székely földbirtok természetét azzal változtatni, egyébiránt sem levén semmi tekintetben K. Vásárhely kir. várossá képesítve. A' katonaszkodó keblitaxás városokról az ipar és kereskedés előmozdítása végett a' fegyvert levételni ügykezzenek. Eszközöljék ki követ urak, hogy a' szászok a' magyar és székely megyékkel és városokkal magyarul levelezzenek; a' keblökben lakó idegen ajkuaknak ekkor meg szorított birtokolhatási jogai, a' kiváltság értelmében terjesztessenek ki; (azaz lépünk vissza legalább félézszázaddal) vallásra való tekintettel a' köztök megtelepült's települő idegen ajkuak viselhessenek közhivatalokat, odaértvén a' g. n. egyes. is, 's a' közjöveldelmekben részesülhessenek. Igyekezzenek követ urak a' szász nemzeti gyűlésnek rendeltetésén tulterjesztett hatását korlátozni. A' szászok ispánjának törvény értelmébeni választását törvényhozás után eszközöljék. A' szászok által beköltöztetett württembergi svábok betelepítésének magyar nemzet-ellenes célja levén, törvény alkotandó, miszerint semmi idegen népfajt az ország rendei megegyezése nélkül behozni ne lehessen; az egyenként, vagy kisebb számmal beköltöző idegenek honfussításáról szinte törvény rendelkezék, mellynél fogva a' jövevénynek 10 év előtt semmi városi, annyival kevésbbé megyei hatósági jogokat és birtokot használni tilos legyen 's 10 év után csak magyarrodása jelének nyilvánításával válják e' haza polgárává. A' székely nemzeti gyűlés helyreállítását sürgekkék. A' nemesi sónak visszaadását és a' sóvali szabados kereskedést megnyerni ügykezzenek. A' hazabeli taksás helyek és tisztí karak rendezendők, megmaradván a' mezővárosok a' megyék hatósága alatt. A' papoknak jelenleg birtjóságaik és képük elvételével eszközöljenek pénzfizetést; mig ez megtörténék, munkájának azon szokás eltörlésére, miszerint a' tizedet a' pap hitsorsosain kivül más hitfe-

lekezetüektől is veszi; kiki saját vallásabeli papjának fizessen tizedet és képét. A' görög valláskövetők nemesi hivatalok viselésétől elzárva ne legyenek. Zilah azon indítványát, miszerint a' városok rendezetése ne sérelmi, hanem törvényhozási uton történjék, pártolják. Az országos és megyei fenytő intézeteket új rendszer szerint átalakítani ügykezzenek. A' „népnevelés“ ügyét addig is, mig az országos rendszeres bizottság e' tárgy munkálata törvénynyé válék, szemelvényileg tárgyalatni ügykezzenek, 's eszközöljék ki, hogy e' haza minden rendű lakóinak gyermekei a' nevelés jótékonyágában részesülhessenek. Az oláh papok megmagyarodását a' bevett vallások papjai által élvezett kiváltságban részesítés által eszközöljék. A' hazai főtanodákban magyar nyelven tanítást és tanári székek csőd utján betöltését szorgalmazzák. Hitelt az ősiség eltorlesztése vagy módosítása nélkül létesíteni nem lehetvén, „az ősiséget töröltessék el“ 's állitassanak hitelintézetet. Az országgyűlés évenkénti tartásáról szóló törvények mellőzését sérelmi uton orvosoltassák. Köhalom-székben fekvő Szász-Ugra magyar lakóit a' szászok elszászolítani kísértvén, e' nemzetiség-elleni tény kinyomoztatása végett szólaljanak fel.—Ő felségének az országgyűlés kezdetéről teendő felirat által jelentsék ki fájalmokat a' gallicziai közelebbi eseményeken, és a' német sajtónak a' magyarokat azon merénymiatli gyanúsításáért, mintha a' lengyel nemzet iránt illy vétkes irányig való rokonérzetet tanusítottak volna; nem feledvén ki azt sem, hogy a' külföldi lapok azon szomorú események alkalmakor hazánk 's fejedelmi házuk kissebbi ése 's népszerűtlentése tekintetéből hívségünket gyanu alá hozni nem átalatták, holott mi őseinktől öröklött természetünkönél fogva ugy jó — mint bal szerencsében felséges fejdelmeinkhez hívek maradunk. Minden alkalomnál nemzetiségünket szemök előtt tartván annak terjesztése legyen működésük fő iránya 's azt se ő felségéhez teendő feliratok, se hozandó törvények szerkesztésekor szem elől ne téveszszék.

Ezen pontok teszik ns Háromszék rendeneinek követutasítását, mellyeket végig olvasva, lehellen a' nemes széket a' haladás e' szép pályáján szívünk-ből nem üdvözleni 's kívánni: vajha sok követőt találna törvényhatósági közt a' testvér hon.

Fogarasz-vidéknek f. hó 12én tartott 's országgyűlési követet 's alkaptányt választó gyűlésén elnök legelőször is az országgyűlést tárgyaló k. intézvényt tüzte ki tárgyalásul. A' rendek, miként az E. H. írja, előleg csak a' követek választására szorítokozának 's a' kiküldött szavazatszedő bizottság eljárásának eredménye lön gróf Teleki Lászlónak általános szótöbbséggel, és Boér Györgynek ahoz közelítőleg társul választása. A' tisztelt gróf közhir szerint Pesten levén, M. K. indítványozta egy pótlékkövet-választást azon esetre, ha a' gróf sept. 9kén megnyitandó országgyűlésre meg nem jelennék. E' fölött támadt vita oda fejlett ki, miszerint a' rendek meggyőződve levén kétszeres követük honfias buzgalma iránt, semmit sem kétkednek a' követségnek mind elvállalása, mind hű betöltése felől, azért ezuttal több követet nem választanak, hanem futár által Pestre küldendő levéllel fölkeresztvén T. L. grófnak megírják: hogy rögtön nyilatkozzék a' rendeknek mind követi hitének itt a' nemes vidék tisztsege üléseben hova hamarabb letetele, mind az utasítvány átvétele napja iránt, hogy nyilatkozatához képest intézkedhessenek a' vidéki rendek. Ifj. Boér Antal, követeink mellé bár egy irnokroló előleges gondoskodásra hívá fel a' rendeket olly véleménnyel, miként annak napidiját a' mentes nemesség állítsa ki rovatul utján, de e s a k e g y e t l e n pártolóra talált 's így csak elvileg fogadtatván el az indítvány, ez uttal nem tarták szükségesnek a' rendek sem irnokroló sem díjáról gondoskodni, hihetőleg e' részben is gr. Teleki Lászlóra támaszkodván. A' követi utasítás 25 tételből áll, de olly korszerű átalakulási szellemű, és az alaptörvényekhez hű irányú, miből nyilván kiviláglik a' vidék rendeneinek a' szükség és kor lelke igényelte haladásra ép olly készségök egy felől, mint évezredes alkotványunk, magán és sarkalatos törvényeink fentartása iránti buzgalomok más részről. Másnap a' pályáját végezte Boér György helyébe az alkaptányi hivatalra m. főkapitány ur a' ref. közül Vitályos Samut, Jakab Györgyöt és Rákosi Józsefet, a' r. kath. közül Boér György, Simon Elek és Kapocsány Jánost jelelvén ki, H. L. és B. L. thirák sérelmüket fejezik ki hosszas közszólgálatjuk mellőztetésével lett kihagyatásukon, valamint fájlaták azon elnöki intézkedést is, n. i. ből az tetszik ki, hogy némely kijelölteket, mint már kiérdemülteket mindig kitűz. Többen pártolák az észrevételt; azonban vége az lett, hogy az elnök a' szavazatszedésre bizottságot nevezvén ki az ülés felbomlott; és Kapocsány 219, Boér 82, Simon 23 szavazatot, Jakab 171, Rákosi 103, Vitályos 80at nyertek 's H. L. indítványára megkéretik ő felsége, hogy a' reformátusok közül legtöbb szavazattal jutalmazottat megerősíteni méltóztassék, mivel ezeket illeti a' hivatalviselés rende. Aug. 14én a' gyűlés eloszlott.

Czáfolat a' B. P. H. 434d. számában meg lámadatott mérsékegyleti ügyben. Azon kellemes édes égű üntudat 's belnyugalomnak leirhatatlan becse, melly a' mérsékleti egyletek alapításán törekvő emberbarát érzelit ápolja, valóban semmi dicséretre, semmi hirlapi magasztalásra nem szorult. Azért habár itt ott felszólnak is e' nagy fontosságú terv létrehozataláért forrón sohajtozó szivek szikráiból származott békéttörő tollak néma betűji, azok nem dicsőség 's magasztalás mindenkor gyanus vágyából, hanem csak azért történnek, hogy e' szent ügy baráti nehéz és göröngyös ösvényeiken lelkesíttessenek, azok pedig, kik e' részben meggyőződni nem akarnak, kellő felvilágosítást nyerjenek. És valamint az igaz ügy magasköri auctoritástól fényt és erősebb állást nem nyerhet, ugy igen tévedne, ki a' pálinkáról általános lemondás elvének létrehozatala eszméjét csak egy zsinat fiatalnak és nem több aggkoru, mély belátású bölc embernek tulajdonitáná. De nem is állithatni, hogy a' csik-somlyai öreg székely eszmélkedése megczáfolta legyen a' Mult és Jelenben előhozott mérsékleti hyperbolákat, ha visszaemlékezünk, hogy 1385d. évig, midőn t. i. Albukazis török Arábiában buzából a' pálinkát elsőcsalta ki, mellyel az olaszok először 1562ben gyógyszeráru kereskedést üztek, ezek után pedig 1570ben a' selmezi és körmöczi bányászok 's később 1581ben az angol katonák kis adagban a' német alföldi háboruban éltek, — a' székelemek minden pályinka nélkül tőkét döjtöttek, és dojszkat (deszkát) fűrészeltek. Ha az erdélyi szemle alkotója szerencsés lehetne Baird ujjorki mérsékegyelet alapítójának francia nyelven kiadott ezen czim alatt munkáját: „Histoire de societés de temperance des États-unis d'Amérique avec quelques détails sur celles de l'Angleterre, de la Suède, et d'autres contrées dédiés à la société de temperance d'Amiens par R. Baird Paris 1836“ melly hazánkban csak egy példányban, fenséges Nádorunk budai könyvtárában találatik, — mihez talán juthatna — olvashatni, akkor minden bizonynyal a' pálinka tökéletes kizáratása mellett tett papolást kicsapongásnak nem nevezné, és ha absolute nem ártalmas szokás a' pálinkávali élés, mellyből egy bővebb adag az embert megöli, melly még 1751en a' gyógyszerertárban mérgek közt zárva tartatott, mint a' tilos kéksavanyu habár felhigitott nyilvános árullatása, mellyből szinte föleresztett állapotban csak nagyobb adag árthat. Valóban méreg tehát a' borlél, ollyan t. i. mint a' sósavas rágó higany (mercurius sublimatus corrosivus), férj-any (arsenicum), maszlagos nadragulya (atropa belladonna) mákony (opium) maszlagos redőszírom (datura stramonium) sisakvirág (aconitum) 's tb. mellyekből kis adagot is akár bevenni akar árulni tilos, habár azok ereje is igen relatív, mert a' török két nehezék mákonyt elbir, mellyeknek huszadrésze a' szédítők iránt fogékony magyart megölné, erős léles italokhoz szokott kozákok a' fojtó savat (acidum nitricum) megiszszák, sőt vannak példák, hogy a' még életműltenekre nézve is kártékonyan ható férjany (arsenicum) nagy adagban elbirták szinleg vagy látszatra egészségök kára nélkül, mind e' mellett még is kiállithatja, hogy a' mákony (opium) fojtósavany (acidum nitricum) és férjany (arsenicum) nem méreg? hasonlóképen a' borlél is valóságos méreg, habár az embert nem foszja is meg nyomban drága életétől, így tehát ennek gyökeres 's tökéletes kiirtása mellett szót nem emelni annyit tenne, mint az elismért tévedésben tovább is maradni 's tudatlan embertársinkat, — kik ettől sápadtak, tompaszüek, gyöngék és kedvetlenek, lelkiismeret nélkül tovább is ezen lassu méreggel étetni akarni. Ez oka, hogy sok anya és dajka, csecsemőjét lecsalipantandó szoptatás előtt borlélit hörpöl, a' csecsemőt lecsendesül elalszik, de nem a' természetes frísítő, hanem a' részegség elkábult nehéz álmát aluszza 's így anyatejjel szija be a' hajlamot, melly egykor vesztét okozza. (Vége köv.)

A' pestmegyei gazdasági fiók-egyesület folyó eszt. september 13kán délelőtti tíz órakor Káposztás-Megyeren, az egyesület kísérleti telkén álló saját épületében közgyűlést fog tartani, mellynek főbb tárgyai lesznek: 1) Elnök, alelnök és titoknok-választás 's az igazgató választvány megújítása. 2) Az igazgató választvány által a' kísérleti telken folyamathat vendésül javasolt gazdálkodási rendszer megvitatása. 3) Titoknoki jelentés a' német mezőgazdasági irodalom közelebb mult évi állapotjáról. 4) Az egyesület maradványait bízatosító pénzügyi intézkedés. 5) Gyümölcsfaiskolai és gazdasági gépminta — szemle 'sat.

Kéretnek tehát az egyesület t. cz. tagjai 's általjában minden ügybarát, hogy minél számosabban megjelenni méltóztassanak, minthogy még egyfelől az egyesület munkálkodásainak vizsgálató eredményit látandhatják, más részről e' gyűlésben olly lényeges kérdések fognak tárgyalatni, mik a' t. cz. tag urak részvétét 's tanácsát legnagyobb mértékben méltán igényelhetik. Azon t. cz. részvényes urakra nézve, kik Pestről 's vidékéről vasuton jövendének Palotára, itt kocsik állandanak, mellyek őket azonnal Káp-

Megyerre
Az elemi
vendégló
mi végre
kor a' ve
Plo et z

Me
tás nyom
vize boc
nök. A' k
vendézte
az öszsz
egy kis i
gité. —

vendégek
salkodón
ves gyű
szónokok
ezzel e' k
lességén
ért, melly
keny kő
nokok k
vevők ré
nokorsz
munkáva
időktől a
könyvül
ben hely
mü folyó
tkai érte
Emléste
haál kö
misított
bözéte
mekről.
Közéleti
nálható
kori fell
vannak
kereske
választa
ezer fori
mohón k
egy kis k
szik hog
kinélnek
aggasztó
illy gonc
ros-igeti
san beg
szonba
egyik jó
elmarad
már an
get fogl
mennye
méltán t
60ezer l
ra, sőt t
ján még
mek fest
mára a'
sároltak
szás velt
kat, 's e'
melly fr
rök álla
tot esen
reké. —

tunk, ha
een Wi
ott min
kecségt
lékes do
tos sová
hajbász
gát aka
esétlens
gyott gy
a' másit
már tov
lönbség
har ron
ját M.
mulatsá
kört egy
bérőne
hirdette
is; de o
főváros
, ne tov
ömlött
lőadás
län akk
házműk
család
játékau
mivel m
nyí ága
szinte f

Riogra
aug. el
terey e

Mejerre's ismét a' vasúthoz vissza fogják szállítani. — Az élelmezésre nézve végül megjegyeztetik, hogy a' palotai vendéglőben mindenki tetszése szerint elláthatja magát, mi végre csak a' személyszámot leendő szükséges kiszállás-kor a' vendéglőnek tudtál adni. Főton augusztus 26kán Ploetz Adolf s. k. egyesületi titkoknak.

Budapesti napló. (Aug. 30kán.) Hiteles tudósítás nyomán jelenthetjük, hogy Kiszalud' gőzös épen ma fog vízre bocsáttatni 's így gépeinek már előbb kelle megérkezniök. A' középponti iparműkiállításán kívül a' győriől is ürvendezettö tudósítást közöl a' Hetilap; ezenkívül Kassán is az öszszegyült természetvizsgálók kedvéért rögtönözöttett egy kis iparműkiállítás, mely a' jelenvoltagek egészen kielégíté. — A' kassa-eperjesi természetvizsgálók nagygyűlése vendégei már szétozoltak; munkálkodásuk eredményét Tarsalkodónk ma kezdi közleni. — Irodalmunknak a' vásár kedves gyümölcsöket termelt: Szalay László „Statuslíriák és szónokok könyve” Vidik füzete megjelent, tartalma: Thiers 's ezzel e' korszerű munka befejezett. Szerző kedves köteleességének érte a' tisztelt olvasó közönség szives részvéteért, mellyel e' munka füzetenkénti megjelenését kísérte, érzékeny köszönetet mondani; e' szerint remélhetni hogy a' szónokok könyve' oly jelenet magyar könyveink közöl, melly vevők résziről sem talált részvétele közelekre. Hiszen szónokország Magyarország! Dr. Edvi Illés László egy hasznos munkával lepte meg a' közönséget: „Világtörténet legrégibb időkől a' legújabb korig” Isó és Ild. kötet, ára 2 p-ft. Tankönyvül még kevés világtörténetet bírnak, 's ez maga nemében helyén fog állani. Vahot Imre „Magyarföld és népei” című folyóiratának IVdik füzete jelent meg, fő tárgya: statisztikai értékelés folytatása, és Eger táj- 's történeti ismertetése. Említést érdemel még: „Segédkönyv a' mérgezések 's tetszhalál körül, és azon szerekről, mellyek a' mérgek és meghamisított borok felföldözésére szolgálnak; a' színhálál különböztető jeleiről; — 's mentő gyógyszerár, meg a' halott-kémekről. Szerzette Rosenzweig József hítes orvos és szülész.” Közéleti balesetekben szükséges és igen czélszerűleg használható munka annál inkább, mivel a' híres Orphila 's újabb kori felföldözésekkel megismerttet. — Milyen jellekű közlői vannak a' P. Zeitungnak! mult szerdán tartotta u. m. a' magy. kereskedelmi társaság nyilvános ülését, a' társaság elnökét 210 ezer forint vesztesége van, — mit még a' Nemzeti is nagy mohónközöl — ugyde a' gyűlés sehol sem tartott, 's így egy kis különbség csak mégis van a' dologban. — Csak látszik hogy a' mi bérkocsisaink semmi tiszteletre méltót sem kímélnek: mult héten a' királyutezában egy 104 éves izraelita aggyasztani gázoltak el; illy kori nevezetességet élők sorából illy gonoszul kiirtani mégis szörnyű bűn! — E' napokban a' városligeti tó szigetében egy bokor alatti posványban takarosan begöngyölt ruhaszomsót találtak, benne pedig finom vászonba burkolt holt gyermeki tetemet; hasonlóru bukkanat egyik jurszefvárosi temető aljában; — 's illy gonosztettek mind elmaradnának egy czélszerű telenczház által. — A' dologház már annyira népesült, hogy föld alatt is kénytelen 20 vendéget foglalkoztatni. Hát télen 's a' növekvő szükségben még mennyivel szaporodhatik?! — Az életforgalom hévmérőjének méltán tekinthetni a' pesti postahivatalt, hol havonként 50—60 ezer levél szállítatik tova; azonban e' szám sokkal nagyobbra, sőt tán most még hihetlene szökkenne, ha külföld példáján még jutányosbra csökkentenék a' postadíj! — Zichy remek festvénye a' „koporsóba-zárás” nemzeti muzeumunk számára a' műkiállításból megvétellett. Magányosak 8 képet vásároltak meg; 14et az egyesületi választvány vett meg kijátzás végett. Hazai művésznök hír szerint felcsigázták az árat, 's ezért nem örvendhetek nagyobb keletnek. — Valamely finomított zsvány a' vármegyeházából, hol rendszeren örök állanak, a' megyei főorvos szállásáról 1000 pengőforintot esent el; csak nines nagyobb ügyesség mint a' gazembereké. — Az Amsterdamból érkezett hajóval ugyan elhallgatunk, bajtársink öröme is lecsilapodott; mert az „Amsterdam een Wien'elégnek tartá ezuttal Bécsig ereszkedni, 's miután ott mindenét kirakta, haza uszott; ne is örülünk tehát minden kecsesgető tüneménynek, minket a' külföld megszokott mellékes dolognak tekinteni, — 's mi sokszor már előre hálados sovárgó szemekkel pillantunk feléje. — Egy teréziavárosi hajhász avult köntöse helyett a' szó szoros értelmében magát akasztotta szegre zsebkendője közébejártával; szerencsétlenségének oka hitelezői voltak; ő pedig hat hátrahagyott gyermek szerencsétlenségének oka; így vonja egyik rossz a' másikat maga után. — Michel budai szinhasznóbérlőül már tudva van, hogy ő a' viharral együtt dolgozik, azon különbséggel, hogy mihelyt ő valamit elkészít, a' berobbanó vihar ront bont' a' Horváthkertből minden vendéget szétűz; így járt M. a' tündérvilági estélyilyek; a' keleti éjél 's több más mulatsággal; végre a' mükedvelő társaság, melly tőle a' szinkört egy pár jótékony céfű előadásra megnyerte, a' hasznóbérlőnek e' sors csapását is öröklé; mult héten már két ízben hirdettetett ki a' negyedik előadás, mit annak idején említünk is; de épen midőn minden jótékony mulatságra szándékozó fővárosi a' Krisztinaváros felé fordította vitorlát, egy komor „ne tovább” dördült el az égen, sötét borukba tünt el a' nap 's ömlött az eső majd felhőszakadást; e' szerint a' mükedők előadásukat utolag jövő hétre kénytelenítettek halasztani. Talán akkor kegyesen mosolygand rájuk az ég. — Nemzeti szinhasznokban egy új szindarab vár előadásra: „Omóde Pál és családja” Abrányi Emiltől, mit Szentpétery választá jutalomjátékaul Szerző már előleg is dícséretet érdemel annyiban, mivel művét hazai történetünkben meríté, mellynek még annyiféle hever műveletlenül, mit ha szinmá- 's regényírónk szinte felhasználnának, nagyon helyes volna.

Amerika.

A' haderó-küldések az éjszakai egyesült státusokból Riograndéba folyvást tartanak 's az oda érkeztek száma aug. elejével 25 ezer főre vala menendő, kikkel aztán Monterey ellen indulnak. Máris egy kis osztály küldetett előre,

melly Reynosat ellenállás nélkül foglala el. Roppant élelmi 's hadszer-tömegeket szállítanak Ujorleanson keresztül 's a' kormány számos kis gőzöst vásárolt a' szükséges szállításoknak vizen megtételére. A' Matamorasnál táborozó önkéntesek igen sokat szenvedtek az esőtől 's csak a' hidegvéri angolszászképes hasonlő sanyarúsággal szállani szembe. Hogy az önkéntesek oly kitaró türelemmel bírnak, ez csodálatra méltó 's csak kaland-kórsagukból magyarázható. Némely rendtelenségek természetesen előfordulnak 's főleg a' félkezetlen texasiak okoznak sok gondot Taylor tábornoknak. Paredes elnök a' hadsereghez ment 's a' függetlenségi háborúból ismertes tábornok Bravo lón ideiglenes elnöké. Montereyt, melly szűk hegyszorosak kijárásnál fekszik, megerősíteni szándék, így ennek bevétele nem csekély fáradságot fog az amerikaiaknak okozni. Arista és Ampudia visszahivatott tábornokok folyvást vonakodnak Mexicoba menni 's mind kettő mezei lakán tartózkodik, az utóbbi egészen közel Montereyhez. A' tampicói kikötő előtt fekvő amerikai hajók egy nem sikerült megtámadást intéztek a' város ellen 's visszaverettek. Havannából azon tudósítás érkezett, miszerint California a' mexicói kormánytól mint független státus elszakadt 's naponként váratték azon jelentés, hogy St Francisco és Monterey kikötőket (ez utóbbi külön a' fenemlített Montereytől) az amerikai hajóhad a' csendes tengeren elfoglalta. Mig Taylor tábornok Riogrande torkolatától uralkodik az ellenséges országon, a' tartaléksereg Wool tábornok alatt Arcansas és Texason keresztül a' Riogrande felé nyomul 's egy lovas hadtest már is indulóban van Missouri határitól Santafé felé. Halmás szerint a' santaféi kormányzó erős ellenállásra készült. Ujyorkból tengeren Californiába fegyverfogható fiatalokból álló csapat indult, melly ott akart letelepülni. Egy kellő legénységgel ellátott álygutelep is ment az atlanti tengeren Californiába. Most már nyilván beszélnék az unióban arról, hogy nem csupán az egész éjszaki földtér a' 32 szélességi foktól egész Riograndéig 's innen az egyesült státusi partig az unióba keblestük, hanem Tampicótól kezdve egyenes vonalt huznak egész a' csendes tengeri San Blasig 's ezt tendik aztán határvonalul. Matamoras városban hemzseg a' számos mindennemű amerikai nyerészkedő 's a' lakosok ezerfélélt potom áron vesznek. Oregon már ki ment divatból; California és Mexico most a' hadi jelszó. Egész Mexicóban szedik a' hadiadót 's Paredes — ha igaz — napról napra népszerűbb. — Taylor táborába legközele hét angol tengerésztiszt érkezett fontos tudósításokkal. Riogrande árja tul hágra partjait iszonyu pusztításokat okozott. Hírlek, miszerint, Vera cruzot aug. 10kén vala a' mexicói hajóhad megtámadandó.

Portugália.

A' spanyol hadsereg öszpontositása Portugália határin, Lissabonban nagy ingerültséget okozott 's általánnyá válik a' hír, miszerint Spanyolország ez által ellenforradalmat (contrarevoluciót) akar támasztani, Cabral testvéreknek, kiknek egyike folyvást Madridban tartózkodik, ismét hatalomra juttatása végett. A' portugál kormány néhány csapatot a' határookra küldött 's több hajót készített föl, egyébiránt számot tart Anglia segélyére. E' közben a' miguelisták emelgetik fejüket 's egykori vezérök, Macdonald tábornok, Tras os Montes tartományban lázadást ügyekszik indítani. — Közpanasz uralkodik Lissabonban a' kenyér 's olaj drágasága miatt; azonkívül úgy látszik, pénzkrisis fog beállani. A' lissaboni bank leszámítolása hirtelen száztól 15re csökkent.

Spanyolország.

A' küszöbön álló újabb felforgatási kísérletről szóló hírek Spanyolországban mindinkább szaporodnak 's valószínűsül a' jutni látszanak. Az exaltadók izgatnak 's gyakorlati gyűléseket tartanak; a' spanyol kívándorlók Portugália, Francia- Angol- és egyéb országokban öszszekötetésben állnak. Főreményök mindazáltal Portugáliában pontosul öszsze: onnan fog, várakozásuk szerint, a' forradalom egész Spanyolországra terjedni. Azonban a' spanyol kormány erősen szemmel tartja Portugáliát 's a' határokat jól őrizteti. Amaz országban a' kedélyek látszólag lecsilapultak; valóságban azonban titkos tervek kóholásival foglalkodnak. — A' spanyol igazságminiszter, a' nélkül hogy hivatalnoktársaitól tanácsot vett volna 's talán épen személyes ellenesvntől vezetettve, a' törvénykönyvi biztosságot feloszlatta, noha ez munkálatiban nemcsak márigén meszsziire haladt, hanem azok némelyikét egészen be is fejezte 's pedig oly helyesen, hogy szakértő férfiak a' tervezett törvénykönyvet világos és szoros szerkezetűeknek találták. A' miniszter az elosztási végzeményt a' bizottságra nézve keserítő alakban bocsátotta ki, minek következtében elnöke Brabo Murillo személyi panaszt nyújtott az uralkodó királynő elibe. Meg kell jegyezni, hogy a' volt bizottsági elnök egyike a' Pacheco alatt létezett ellenzéknek 's kétségkívül e' körülmény hatott leginkább a' bizottság-elynyomási rendelet hozatalára.

Ezen rendszabály általjánvéve szerfölött kedvetlenül fogadtattott, még pedig minden színezetű párttól, mert ez által a' Spanyolországra nézve szerfölött szükséges törvényhozási mű befejezetése ismét határozatlan időre halasztott el. — A' spanyol carlisták nincsenek az új pápával megelégedve, különösen pedig a' szerzetesek és ultramontan valláslapok kiadóji. Nekik nem tetszik IXd. Pius türedelmes gondolkodása 's kegyes jelleme, mert az egyházfőnök ezen tulajdonsági mellett előre látják a' római székek gyors egyezkedését Spanyolországgal, mi titkolt érdekeikbe ütközik. Egyike a' carlistai 's valláslapoknak sem emelt dícséret szót a' pápai közböcsánat mellett, mig minden egyéb párti közlöny tulajadoz minden buzgalomteljes magasztalástól. Egyébiránt, mint már többször megjegyeztettük, a' spanyol szerzetesek és carlisták nem bocsátnak 's nem egyeznek meg soha 's ezen macacsságuk kutfejeromlásuknak.

Anglia.

Aug. 13kai alsóházi ülésben Russell lord azon rendszabálya ment a' bizottságon keresztül, melly szerint minden gyarmati törvényhozásnak joga van vámtörvényességét sajátlag kezelni, melly tehát igen fontos változtatása Anglia eddigi gyarmatpolitikájának. A' bill egyes záradékai szavazás nélkül bocsáttattak keresztül, azonban többszörös ellenmondás nyilatkozott az egész rendszabályt illetőleg; többi közt Hume volt az ellenzék közt. Russell mondá: jól látom, hogy e' kérdés törvényhozatali taglalásának ez üléseken nagy nehézségek állanak ellen, de épen azért akarók e' billt bevezető rendszabályul előterjeszteni. Legközele ülésszakon aztán bőven tanácskozhatni e' tárgyban. Meg kell jól jegyezni, miszerint e' bill meghagyja a' koronának azon jogot, hogy a' gyarmati törvényhozások minden tényét meg vagy nem erősítheti.

Franciaország.

A' választásoknak vége, a' miniszterség tagadhatlan, minden ellenzéki közlönytől elismért többséget nyert. Mostan tehát, miután a' legnagyobb nehézségek benn és kiinn egyiránt legyőzettek, a' kormány keze szabad, nyílt a' mező előtte a' valódi haladásra, melly valóságos javításokban fekszik, mikép azt az ország erkölcsi 's anyagi viszonyai kívánják. Fontos kérdések fognak a' közjólletet illetőleg a' legközele ülésekben előfordulni. A' szabad közoktatási kérdés, mire nézve Guizot már utóbbi ülésszakon formaszertint kötelezettséget vállalt magára, végelöntésre vár, ugy hogy a' család jog a' státus főfelügyelési 's ellenőrzési jogával nevelés tekintetében öszszeegyeztessék. A' postareform, melly a' közlekedés könnyítéseül elkerülhetlen, 's mellyet mind egyéb státusoknak e' részbeni példája, mind az ország kívánata sürget, szinte nem halasztható továbbra 's némileg becsület-ügye a' conservatív kabinetnek hebizonyítani, hogy a' szükségeseül elismért reformokat valósitandja. Ugyanez áll a' mezőgazdaságot súlyosan nyomó sóadó-csökkentésről 's több más kérdésről, miknek kor- és czélszerű eldöntetésével az ország anyagi jóllete legbensőbb öszszekötetésben áll. E' mellett az új kamra biztosítékot nyujt, hogy politikai tekintetben erélyesen és szilárdul vissza fog minden meggondolatlan újításkísérlést utasítani, mik egyedül a' kormányerő megoszlását, a' conservatív párt gyöngülését 's orsz. intézvények megrázatását vonnák magok után. Az új gyűlés hihetőleg rövid idődig tartand. Ha a' király nem tartja meg a' szokásos trónbeszédet, akkor a' választfelirat is elmarad 's az előlötti vitalkozás is el fog halasztatni, mig a' kamra december végéig ismét ujra öszszeülend. Az újotványlevél szerint az új kamrát három hónap alatt kell azon naptól számítva öszszehíni, midőn az előbbinek eloszlása közhírré tétetett. E' végett hívaták már öszsze az ujan választott kamrát. Ez legelől belső önszerkezettel foglalkodik; a' politika 's tulajdonképi ügyek későbbi öszszejövételre maradnak. A' választási hatalmazványok vizsgálata, elnök-alelnök 's tiikárválasztások lesznek az augusztusi ülések feladatai. Az első munkát fog a' kamarától legelől időt igényelni, mire a' hivatalosztályok alakítása következik. Ez már gyorsabban megy véghez 's politikai jelentőséggel bír. Itt már párterök mérköznek, mig a' választásvizsgálatnál minden követ szavazatát csak egyedi meggyőződés szerint, minden pártszellem kizártával adja. Névszerint az elnökválasztás szokott erős pártküzdelmekre szolgáltatni alkalmat. Hogy jelenleg ismét Sauzet-t választják elnökül, az kétségment van. A' küzelem folytatatik az alelnökválasztásnál, melly hihetőleg szinte conservatívra fog esni. Általjánvéve a' conservatív párt a' következő kamrai ülésszakon igen nagy tulnyomósággal bírand. Az új kamra tulminiszteri színezetet nyer. Az aug. 18kán véghezment hivatalosztály-képezés 's elnök és tiikárválasztásnál minden kinevezés a' miniszteri párt szellemében történt. 310 jelen volt követ közül 217 a' miniszterség 114 pedig az ellenzék mellett szavazott, mi már magában véve, noha még 134 követ hijányzik, 103 szónyi miniszteri többséget ad. Thiers öt hivatalosztályban csak két szót nyert, mig versenytársa Sauzet 19et 's Mercier 14et. Du-

faure Thierstól határozottan elpártolt, hasonlóan Billaut is, 's mindinkább valósul a hiedelem, miszerint új Thiers-párt fog alakulni.

Dánia.

(Schleswig-holsteini öröklési kérdés.) A' dynastiai résznek két iránya van, melyek egymással karöltve járnak. Először minden áron örök tartósságát akarja ez a' dán státusegységnek, aztán pedig a' mostani királyi hatalom fenntartását és semmi áron szabad alkotmányt. Ezen párt reményei oda terjednek, hogy az elsőt a' szabad levél 's annak fentartása által eszközölje, a' másikat pedig még most is elkerülhesse. E' nézetet nyilván foglalja magában a' kir. biztosnak említett Lehmannféle indítványra tett nyilatkozata. A' kir. biztos ugyanis aztán közvetlen adá tudtával a' Rendeknek, miszerint hasonló javaslat a' dán alaptörvény ellen van, 's ennél fogva végkép a' Rendek illetékességén kívül fekszik. Ha a' Rendek azt elfogadják, éppen annak következtében tüstint feloszlanak. Ennek dacára azonban a' párt egyet nem titkolhat el, hogy t. i. a' nyílt levél ügye és Schleswig bekebelesítése a' német nép ellen van 's a' dán nép ügyévé lőn. A' népre kell tehát a' kormányt támaszkodnia, mert még halandó ember nem mondhatja meg, hova vezetendi azt az események folyama. De a' dán nép most szinte alkotmányt kíván. Ezt eltagadni tőle 's e' mellett a' népet mégis a' schleswig-holsteini ügyben egész önereje alapjaul tenni, — ez azon talány, mit ki sem oldhat meg. És ez ennél fogva azon pont, hol egyszersmind a' két párt ellentéte 's átmenete képeződik. A' szigoron dynastiai párt az alkotmány árán, vagy pusztá kiállításért egy ilyenre nem akarja a' skandinávok segítségét. Az értelmesnek ellenben elisméri az állás fontosságát, 's legközelebb kötelességeiknek engedve, hallgatagon vagy munkásan a' közbejárulás útját egyengetni törekcszenek. Nem hihetni, hogy ez nekik sikerülni fog 's itt fekszik Schleswig-holstein reménye. Így tehát egyenlőleg egymás közt mégis megegyeznek a' németek elleni rendszabályok körül. Míg a' dán sajtónak leg-tökéleteseb szabadság engedtetik kiáltozni 's rágalmazni, a' németek a' szabad szó jogától végkép megfosztatnak. A' hercegségi napilapokban a' nyílt levélre tett minden ellenvetésnek el kellett némulnia 's a' gyűléseknek megszűnniök. A' dánoknak ellenben szabad beszélni 's tenniök, a' mit akarnak; az önvédelmi jog a' másik résztől meg van tagadva. És mégis a' dán sajtó a' kormányt még szigorubb, erősb rendszabályokra ingerli, hatalmat és ismét hatalmat emleget. **M a j d h i e l e n**, milly szerfölött meggon-dolatlan nézetei 's indítványai vannak e' szigetbelieknek, mintha soha sem léteztek volna idők, midőn Dánország német fele a' dán mellett valamit nyomott! A' családás nem lesz örvendetes. De a' dán viszonyok teljes rajzához még egy tekintet kívántatik a' tömegre. A' dán tömeg az egész nép jellemét bírja, ez olly nemz. önérzet, melly Dánország jelentősége 's határain tul meszsze szárnyal. Végül a' skandinávok örökös rágalmai fölingerelték azt a' németek ellen 's a' német viszonyok összeviszsa zavartatván, általánosan elterjesztett azon vélemény, hogy nem a' németek mint

nép, hanem az ügyvédek képezik az ellenzékét a' dán fogások ellen. Tíz évig rajzolhatna valaki dán előtt a' valódi állapotot 's minden bizonyítványt hozhatna elő, mit csak ember előteremteni képes, még sem győzhetné meg őt arról, hogy a' német nép mint egész lépett föl, mint egész akar, mint egész fog cselekedni. Mert ez által a' dán csak tehetetlensége 's jelentéktelensége fölül győznök meg, mi egyformán áll minden németországi tartomány irányában. De ezt ő sohasem hiszi 's ismérjük a' régi közmondást: naturam expellas furca, tamen usque redibit. Ezen szerentemesen ábránd nemcsak a' tömeget ringatá szenderbe, hanem a' magasb osztályrétegekbe is emelkedett. Ha a' dánnak valaki azt mondja: 1844ben 75 felirat 20 ezer aláíróval járult a' holsteini Rendek nyilatkozványához, azt feleli: ez az ügyvédek cselekvénye; ha azt mondják: Ujmunsterben 7000 ember járult nemrég a' felirathoz, azt feleli: ez nem igaz. Itt aztán természetesen vége minden további magyarázatnak. De valamint örökké utat nyit magának az igazság, úgy itt is nemsokára földerül a' dolog helyzete. Az ember nem meri hinni, hogy a' Rendek és nép még most is, miután Orla Lehmann mondá: az öröklési kérdés „be van végezve“, azt nem annak fogják tartani, és mégis így történik. — Reméllenek, hogy vége van a' rendszabályoknak, mert vége van az azokat létesítő erőnek, és mégis félni kezdenek, hogy csak egy lépést tettek. Ez az egésznek, a' dán dolgok egész alakjának, miként azok jelenleg állanak, határozatlan szinezetet ad. Már senki előtt nem titok többé, hogy a' valódi kifejlődés csak most fog következni, 's máris fontolgatni kezdik a' lehetőségeket. Érzik, miszerint a' Rubiconon tul vannak — de nem tudják, hol fekszik az ígért Róma.

A' Weserzeitung szerint az elutazott schleswig-holsteini követek összehívott helyettesei közül csak négyen jelentek meg Itzehoeben. Ezek hátra is az előbbi követek nyilatkozványaihoz szándékoztak állani.

Olaszország.

Mint beszélük, a' pápa saját kéziratú levelet kapott Lajos Fülöp francia királytól, melly a' szent szék iránt legszebb 's hódolabb kifejezésekben van szerkesztve. Aug. 4kén adta át Usedom porosz követ mint rendkívüli követ 's teljeshatalmu miniszter ő szentsége kezeibe megbízólevél 's uralkodója szerencsekívánátát, válaszul ő szentsége trónralépte bejelentésére. Ezen udvariás után, mellyen Canitz eddigi ügyviselő is jelen volt, Macchi bibornoknál tón a' követ látogatást 's aug. 5én az idegen hatalmak képviselőjénél. — Sinigagliaiból jelentik, miszerint oda Corfuból 25 megkegyelmezett viszaérkezett 's a' lakosoktól ünnepelesen fogadtatott. Ezek Mastai grófot, a' pápa testvérét kérték meg hálájok 's hűségfogadásuknak a' sz. szék számolyánál letételére. A' rómaiak szeretete 's buzgósága a' pápa iránt már divat által is kezd nyilatkozni. A' hölgyek ugyanis pápai színű (sárga és fehér) ruhákat, kalapokat, shawlok és virágokat viselnek; a' férfiak pedig szintilyen színű nyak- és zsebkendőket, művirágokat, melltüket 'stb. Mindenütt látni zseb- és nyakkendőket a' pápa arczképe

vagy czimerével, vagy a' mint a' néptől kocsiban vonatik 's ismét a' mint áldást oszt 'stb. A' pápa arczképe, rézmetszetben, könyomatban, rajzolva, festve és szoborban számtalanszor találhatik lemásolva 's mindenütt eladásul van kitéve, a' nélkül hogy a' művészek, kevés kivétellel, szerencsések volnának a' megfelelő hasonlatosságot előteremteni.

A' pápai közbocsánat-előidézte közörmöt hatóságilag kellett ismét ittott lecsilapítani; a' népet most esendes hálaérzet fogta el az ígért üdvös javításokért. A' pápa minap így nyilatkozott: „népem igazság 's kegyességet várjon tőlem, mert egyedüli sinórmértékem ezen könyv itt“ — 's ezzel kezét az új testamentomra tette. Meg is kell vallani, hogy minden, mit eddigelő tón, az evangelium szellemében van cselekedve. Az új kormány szerfölötti népszerűséggel bír; 's csak az előkelő nemesek és bankárok távolléte tartóztatta eddig a' népet hátra aláírásnyitástól, IXd. Pius trónraléptét megörökítő emlékemelés végett.

Elegyhr.

Bentinck lord, a' védősdiek isméretes vezére, úgy látszik ismét egészen politikai pályára szánta magát. A' lord ugyanis, a' lapok jelentése szerint lóversenyi 's fogadási szenvedélyéről egészen lemondott 's lovardáját minden tartozékostul, mi neki évenként több mint 10 ezer ft sterlingbe került, eladta.

A' devizei eskütszék előtt (Angliában) nemrég bizonyos Cole nevű férfi kétnejségről vádoltaték. Bebizonyult, mikép Cole, ki 1840ben adósság miatt börtönben ült, ott egy özvegygyel ismérkedett meg 's azt erre nemsokára nől vette, noha törvényes neje, kivel 1837d. évben esküdött meg 's kit aztán odahagyott, még folyvást életben van. Az eskütszék vétkesnek találta a' vádoltat 's két hónapi fogságra ítélte.

A' francia követválasztásoknál aug. 3kaig 106 jelölt a' conservatív párt, 56 az ellenzék részén állt. Párisban ez utóbbi 10, az előbbi pedig csak három választáson győzelmekedett. A' már választottak sorában említettük: Guizot, Berryer, Sauzet, Carnot, Ledru Rollin, Salvandy, Toqueville, Duchatel, Odilon Barrot 'stb.

A' 36 reaumuri fokra hágott hőség következtében Valenciában július 1jétől 26kaig tizenhét személy esett örülttségbe.

Jul. 24kén délutáni 4 órakor Philippevilleben (Franciaországban) hirtelen egy nagy része a' rakodási helyül szolgáló tengerpartnak az ár alá süllyedt és számos ott foglalkodott maltait sodrott mélységbe. A' szerencsétlenek közül hármán fultak be.

Ismét manna esett és pedig Oroszország több részein. Közelebb vizsgálatokból kisélt, hogy a' manna semmi egyéb mint bizonyos megehető moh, mellyet erős szél meszse szállíthat terméshelyéről olly távol vidékre, hol azt nem is ösmérik.

A' belga kormány ügyviselőt szándékozik Spanyolországba küldeni, az ezen országgal rég megkezdett kereskedelmi alkudozások folytatására.

69ik szám.

É R T E S Í T Ő.

1846.

Gőzhajózási jelentés.

Alulirt igazgatóságnak van szerencsége jelenteni, miszerint az első cs. kir. szabadtékos gőzhajózási társulat t. cz. részvényeseinek az új szabályok értelme szerint tartandó első rendkívüli közgyűlése, a' cs. kir. udvari biztos jelenlétében folyó 1846ik évi szeptember hó 22én délelőtti 8 1/2 órakor Bécsben a' hangász-egyesület tere-mében fog tartatni.

A' szavazattal bíró t. cz. részvényes urak szíveskedjenek belépti jegyeiket e' közgyűléshez, úgyszinte a' tanácskozás alá kerülendő tárgyak programját szeptember 17től kezdve Bécsben a' gőzhajózási hivatalban (Bauernmarkt Nro 582.) kezökhöz venni.

A' szavazati jog és annak gyakorlása tekintetében a' társaság alapszabályainak 18- és 19dik §§aira utasítottak azon megjegyzéssel: miszerint a' tartandó közgyűlésre nézve már a' „Wiener Zeitung“ által 1846ik évi február 22én nyilvánított hirdetésny szerint kivétel nélkül mindazon részvényesek bírnak szavazati joggal, kik folyó évi június 22ke óta legalább is tíz részvénynyel bírnak, és azon nevékre szóló tíz egész részvény a' társaság könyveibe be is van írva, e' fölött a' többi a' társaság alapszabályainak 18ik §ában előterjesztett föltételnek megfelelnek.

Alulirt igazgatóság egyuttal még azt is jelenti:

1) hogy a' részvények letételének a' szavazati jog gyakorlása végett szelvény-ívek (Coupons-Bögen) nélkül kell megtörténni.

2) hogy azon szavazati joggal nem bíró részvényesek is, kik Bécsben laknak, és császári királyi alattvalók, igazgatósági tagokul megválaszthatók.

A' cs. kir. szabadtékos első dunagőzhajózási társulat igazgatósága. 2—3

† **Haszonbérlet.** T. Pestmegyében levő baracsi pusztának, 1556 holdból álló — gazdasági épületekkel ellátott része, őszi és tavaszi vetéssel 1847ik évi sz. György napkor haszonbérbe adandó. Melly iránt Tason tulajdonos Földváry Mihálytal értekezhetni. — 1—3

Két vagy háromszáz darab egy v. két esztendő ürü

melly nagy termető, egészséges 's nem selejtezett vagy mustrált, 's kiegyenlített gazdag szőrű juhászatbeli legyen, mellynek gyapja mázs. tavaly és az idén 80—100 pengő forinton kelt, *megvétele kerestetik.* Illy szándéku birka-tulajdonosak eziránti bérmentes leveleiket a' „Jelenkor szerkesztőségéhez“ méltóztatassanak utasítani, mellyekben a' juhászat helye az utolsó árral 's az el- és átadás föltételeivel együtt érintessenek meg. — 1—6

A' cs. kir. első dunagőzhajózási társaság kölcsoné 1842ki martzius 1sójétül.

Ezen kölcson tárgyában folyó 1846ik év augusztus 18án véghezment első sorshuzásban az elfogadott jegyzőkönyvi szabályok értelmében a' következő 100 kötelezvény huzatott ki, ugymint: 19. 27. 76. 95. 97. 114. 176. 190. 239. 246. 258. 291. 292. 309. 315. 398. 399. 414. 421. 450. 498. 525. 533. 545. 548. 581. 587. 607. 610. 677. 693. 694. 713. 730. 798. 812. 836. 838. 851. 879. 891. 918. 914. 958. 961. 969. 972. 997. 999. 1024. 1035. 1041. 1060. 1077. 1080. 1110. 1137. 1138. 1144. 1149. 1150. 1169. 1186. 1191. 1213. 1219. 1243. 1257. 1264. 1277. 1279. 1332. 1336. 1358. 1361. 1380. 1399. 1400. 1418. 1526. 1549. 1552. 1597. 1616. 1617. 1630. 1644. 1696. 1699. 1712. 1737. 1774. 1791. 1826. 1839. 1857. 1874. 1919. 1929. 1983.

Mellyek folyó évi szeptember hó 1én az ezen időig járó kamatokkal együtt az illető kötelezvény 's az ellenbiztosító szeletiv (Coupon-bogen) viszsaadása mellett a' dunagőzhajózási társaság hivatalában Bécsben (Bauernmarkt Nro 582.) közcspénzzel kifognak fizettetni. — 3—3

Dunavizállás: aug. 28án: 9' 10" 6" az 0 felett.